

Suïcidepreventie in Vlaanderen

Netwerkbours 11 mei 2023

Laura Jonville - Provinciaal coördinator
suïcidepreventie

laura.jonville@passant.be

Ik heb hulp nodig

Ik ben bezorgd om iemand

Samen voorkomen

Info voor hulpverleners

1813
zelfmoord

Op zoek naar hulp?

Bij de Zelfmoordlijn 1813 staat er iemand voor je klaar. Elk gesprek is anoniem en gratis.

 Bel 1813

24/7 bereikbaar

 Chat

Elke dag van 17u
tot 00u

 Mail

Antwoord binnen
5 werkdagen

Zelfhulp en advies

Ik heb hulp nodig

Lijkt zelfmoord soms nog de enige oplossing? Je wil niet meer denken of voelen? Je staat op een keerpunt, er moet iets veranderen. Lees hier wat je zoal kan doen.

[Meer lezen](#) >

Ik ben bezorgd om iemand

Ken je iemand die aan zelfmoord denkt of die een poging ondernam? Vang je signalen op van iemand uit je naaste omgeving? Negeer ze niet, er zijn verschillende manieren waarop je kan helpen.

[Meer lezen](#) >

Verder als nabestaande

Als nabestaande word je overspoeld door heftige emoties en blijf je achter met een hoop vragen. Waar kan je terecht voor ondersteuning en hoe kan je leren omgaan met verlies door zelfdoding?

[Meer lezen](#) >

Info voor hulpverleners

Hoe verleen je kwaliteitsvolle zorg aan personen die met zelfmoordgedachten worstelen? Ontdek onze actuele richtlijnen, veelgestelde vragen en waar je als hulpverlener terecht kan voor advies en vorming.

[Info voor hulpverleners](#) >

Suïcidepreventie Vlaanderen – Wie?

VLESP

CPZ

CGG-SP

VLESP

Expertise- en informatiecentrum

Continuering en up to date houden van reeds ontwikkelde methodieken

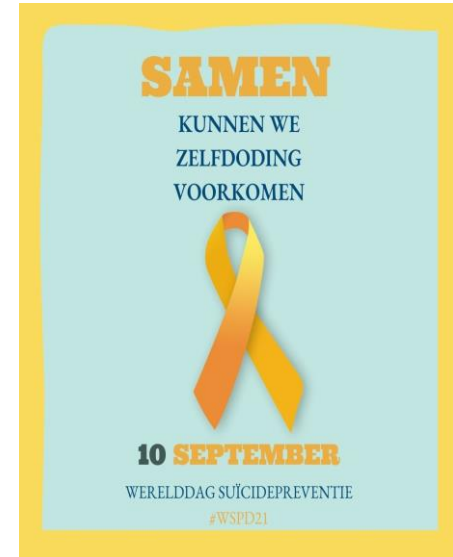
Gebruikersonderzoek zelfmoord1813

Adviezen media en fictiemakers

Onderzoek provinciale verschillen

Nieuwe methodieken ontwikkelen:

- Kom uit je Kop campagne
- Aanpassing (K)IPEO → LOES
- Evaluatie EHBP
- Ontwikkeling VAS III

VLESP | Vlaams
Expertisecentrum
Suicidepreventie

VLESP – Zorg na een Suïcidepoging

Aanbieden van informatie, documentatie en advies

Ontwikkelen van materialen en methodieken

Implementeren van deze materialen en methodieken in de zorg

Inzetten op netwerken, engagementsverklaringen, handleidingen rond zorgcontinuïteit

Materialen: (K)IPEO wordt LOES

Instrument voor psychosociale evaluatie en opvang van suïcidepogers

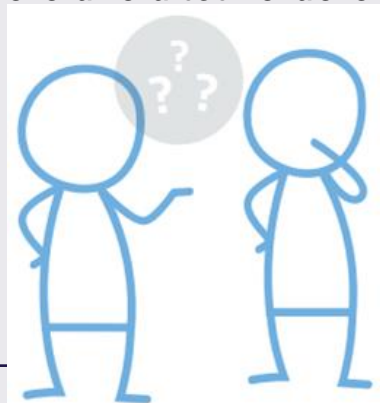

- Vertrekpunt voor goede **eerste opvang**:
  - Volgens onderzoek: “Gesprek na een suïcidepoging verkleint kans op een nieuwe poging” ¹
- Ondersteuning in kader van **zorgcontinuïteit**
- Bevorderen van goede **overdracht** en het **delen van informatie** met betrokken hulpverleners

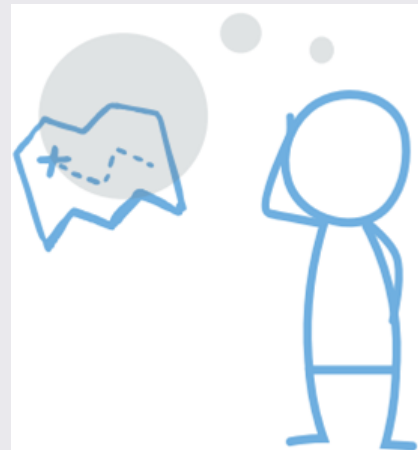
¹ Kapur, N., House, A., Dodgson, K., May, C., & Creed, F. (2002). Effect of general hospital management on repeat episodes of deliberate self-poisoning: cohort study. *British Medical Journal*, 325, 866-867

- **Deel 0:** bij wie en wanneer suïcidale ideatie bevragen: signalen, risicokenmerken/-situaties als indicatie voor deel 1 en 2
- **Deel 1** (basis): richtvragen voor anamnese na een suïcidepoging en/of bij suïcidale ideatie:

huidige poging, aanwezigheid zelfmoordgedachten, concrete plannen, poging(en) in het verleden, zelfdestructief gedrag, medicatiegebruik, emotie-inschatting, sociaal netwerk en steun, toekomstbeeld/mate van hopeloosheid en bereidheid tot verdere begeleiding.

- **Deel 2** (verdere verkenning suïcidaliteit): richtvragen om suïcidaliteit verder uit te diepen en ondersteuningsnoden na te gaan:
voorafgaande problemen, motieven voor suïcidaliteit, ambivalentie, coping, toekomst, verder bevragen poging, alcohol- en druggebruik, aanwezigheid suïcidegedachten en -plannen, hulpverleningsvoorgeschiedenis of behandeling en zorgbehoeften.
- **Annex:** aanzet tot risicoformulering en safety plan

LOES Aanzet tot risicoformulering

= belangrijkste factoren die het huidige en toekomstige suïciderisico bepalen

- Huidige suïcidale intentie
- Risicofactoren
- Beschermende factoren
- Voorspelbare veranderingen

<p>Concrete plannen</p> <p>De mate waarin de patiënt concrete plannen heeft voor het plegen van suïcide dient eveneens opgenomen te worden om de huidige suïcidale intentie in te schatten en weer te geven.</p>	Deel 1, punt 3
<p>Gebruik alcohol en drugs</p> <p>Het is belangrijk om de mate van alcohol- en druggebruik op te nemen. Overmatig middelengebruik is een risicofactor.</p>	Deel 2, punt 7
<p>Coping</p> <p>De strategieën die maken dat men het tot nog toe heeft volgehouden, kunnen opgenomen worden als beschermende factor.</p>	Deel 2, punt 4
<p>Toekomst, voorspelbare veranderingen in nabije toekomst die het risico kunnen verhogen of verlagen</p>	Deel 2, punt 5

Aanzet tot safety plan

= houvast om toekomstige crisismomenten te overbruggen

1. DIT GEEFT AAN DAT IK AAN ZELFMOORD DENK

Dit gedeelte gaat over signalen herkennen: de bedoeling is om signalen te noteren die aanwijzing kunnen geven welke signalen een crisis kunnen aankondigen. Richtvragen hierbij zijn:

- o Wat zorgt ervoor dat de zelfmoordgedachten opkomen?
- o Welke gedachten en gevoelens gaan er aan een crisis vooraf?
- o Zijn er bepaalde situaties die risicovol zijn?

Voorbeelden:

- o Al een aantal nachten slecht geslapen hebben
- o De laatste tijd meer alcohol drinken
- o Zich hopeloos voelen en het gevoel hebben dat niets nog zin heeft
- o Niet meer buiten komen
- o ...

2. DIT KAN IK DOEN OM RUSTIGER TE WORDEN

In dit gedeelte gaat het over de eigen coping: wat de patiënt zelf kan doen om rustiger te worden.

Richtvragen hierbij zijn:

- o Hoe verzet de patiënt diens gedachten?
- o Wat kan de patiënt zelf ondernemen om zich iets minder slecht te voelen?

Voorbeelden:

- o Een eindje gaan wandelen of lopen
- o Teken

Mijn Safety Plan

Dit geeft aan dat ik aan zelfmoord denk

Dit kan ik doen om rustiger te worden.

Hier vind ik afleiding.

Hier ben ik veilig.

Hier vind ik professionele hulp.

Algemeen noodnummer: **112** Extra noodnummer: _____

Antigifcentrum: **070 245 245**

Hier kan ik terecht als ik het moeilijk heb.

1813 zelfmoord

Safety Plan is een initiatief van Zelfmoord1813
www.zelfmoord1813.be/SafetyPlan

Ken je Backup app?
Backup is een mobiele applicatie die houvast wil bieden bij verlosingsgevoelens.

App Store Google Play

- Bij voorkeur in een rustige, veilige en vertrouwelijke omgeving.
- Betrekken van naasten, indien aanwezig en mits toestemming van patiënt, bij opvang en verdere behandeling.
- Afname van LOES zelf dient echter individueel te gebeuren, zodat ook moeilijkheden tussen de patiënt en zijn/haar naasten bespreekbaar zijn.
- Na suïcidepoging deel 1 zo snel als mogelijk bevragen, weliswaar wanneer de patiënt lichamelijk voldoende hersteld is.
- Deel 2 bij voorkeur zo snel mogelijk na deel 1.
- Risicoformulering: hoe concreter de factoren omschreven zijn, hoe makkelijker ze te vertalen zijn naar een interventie.

Folders

**Voor partners, vrienden en familie:
Luister en raagdoor zonder te oordelen**

Iemand uit je omgeving heeft een poging tot zelfdoding ondernomen. De grond onder je voeten lijkt even waggeladig. Gevoelens van verdriet, angst en hoopeloosheid kunnen naar voren komen. Tegelijkertijd wil je ook de ander helpen, iets betekenen voor hem. Maar hoe pak je dit aan?

Heb vooral geen schrik om te spreken over de poging. Open spreken over zelfdoding en zelfdodingsgedachten kan vervolg pogingen helpen voorkomen. Er is lang niet altijd een doodswena, mensen willen voornamelijk een einde aan hun problemen. Openheid om te praten over de moeilijkheden en de eren gevoelens kan zorgen voor een anonieme opluchting.

Probeer u luisterend op te stellen. Vraag naar de gevoelens en gedachten bij de ander. Reageer zonder te oordelen en probeer te begrijpen wat er in de ander omgaat. Het is belangrijk om te laten merken dat u om die persoon geeft. Wek niet de indruk dat u de problemen kan oplossen of alle zorgen op u kan nemen. Laat duidelijk merken dat u wel wil luisteren en proberen om samen op zoek te gaan naar de gepast hulp en ondersteuning voor die persoon.

Meer informatie

DRINGEND NOOD AAN EEN GESPREK? 1813

het zelfmoordlijn 1813
of zelfmoordlijn1813.be

Meer informatie, inspiratie kan je vinden op

www.zelfmoordlijn1813.be

Deze brochure is een uitgave van de Engelse Federatie met betrekking tot zelfdoding voor 'Suicidegegevens' en is te vinden in het Vlaamse Actieplan Suicidopreventie. De inhoud van deze brochure mag gebruikt worden voor niet-commerciële doeleinden mits naam, verspreiding, dank aan GGD Vlaanderen voor de samenwerking van waardevolle informatie.

Vlaanderen
Suicidopreventie
GGD Vlaanderen
Dit is een uitgave van

Vlaamse Federatie zelfdoding - Engelse Federatie zelfdoding, 2012 - Geringe verspreiding op zijn eentje

Als het leven ...

... ondraaglijk lijkt

U bent in contact gekomen met de hulpverlening of politie nadat u zelf schade hebt toegebracht. Misschien wilde u dood, misschien wilde u vooral dat er een einde kwam aan uw problemen.

Mensen kunnen overspeld worden door wanhoop of het gevoel vast te zitten. Een poging tot zelfdoding kan dan de enige uitweg lijken. Misschien wilde de men niet meer volzien, even niet meer denken of dat de pijn zou stoppen. Daarna moet men verder, maar hoe?

Vaak lukt het mensen om na een poging hun problemen en pijn op te lossen. Dit kost moeite en er zijn moeilijke periodes. Deze folder toont wat anderen heeft geholpen om hun wanhoop te overwinnen. Bewaar deze folder, hij kan u helpen in moeilijke periodes.

Praten ... helpt

Nadat deze folder is gelezen, kan de poging tot zelfdoding worden besproken.

Wat kan 'hulpklaar' in u kon hierover overleggen met uw hulpverlener en familie en vrienden.

Prat met uw familie of vrienden
Prat met uw huisarts
Prat met uw hulpverlener
Of prat anoniem met de helpline

Zelfmoordlijn
bel gratis 1813 of chat
www.zelfmoordlijn1813.be
tele-onthaal:
bel gratis 106 of chat
www.teleonthaal.be

Vervolg zorgafspraken

adres: _____
datum: _____
_____ / _____ / _____
_____ / _____ / _____
naam: _____
_____

advies: _____
U spreekt in het ziekenhuis met: _____
beld: _____
_____

Folders

Wat helpt een terug thuis?

- Een reactie ontvangen, gesond eten, slapen, bewegen.
- Je gedachten opschrijven.
- Afscheid zoeken en een lijst maken die je bij de hand hebt met dingen die je kan doen als je het moeilijk hebt.
- Praten met mensen, contacten leggen en onderhouden.
- Geen alcohol of drugs gebruiken.
- Hulp en begeleiding zoeken, in therapie gaan, de tijd nemen om met een hulpverlener jouw pijn te delen en op zoek te gaan naar manieren om het leven voor aan te komen en problemen aan te pakken.
- Indien nodig, voorgeschreven medicatie nemen in juiste dosis zoals voorgeschreven door de arts.
- Contact opnemen met Zelfmoordlijn iBis als je het moeilijk hebt. Je kan ook gaan naar www.zelfmoordlijn.be waar je kan chatten of emailen met de Zelfmoordlijn of waar je online zelfhulp tools kan vinden.
- Een safety plan opmaken.

Meer informatie hieromtrent kan je terugvinden op

www.zelfmoordlijn.be/teruggaanmetzelfmoordgedachte.htm

Voor partners, vrienden en familie "Hoe kan ik helpen?"

Iemand uit je omgeving heeft een poging tot zelfdoding ondernomen. De grond onder je voeten lijkt even weggeslagen. Gevoelens van verdriet, angst en hoopheid kunnen naar voren komen. Tegelijkertijd wil je ook de ander helpen, iets betekenen voor hem. Maar hoe pak je dit aan?

Heb vooral geen schrik om te spreken over de poging. Open spraken over zelfdoding en zelfdodingsgedachten kan vervolgschrijven helpen voorkomen. Er is lang niet altijd een doods wens, mensen willen voornamelijk een einde aan hun problemen. Openheid om te praten over de mogelijkheden en de ervaren gevoelens kan zorgen voor een enorme opluchting.

Probeer u juist breed op te stellen. Vraag naar de gevoelens en gedachten bij de ander. Bespreek zonder te oordelen op probeer te begrijpen wat er in de ander omgaat. Het is belangrijk om te laten merken dat u om die persoon geeft. Wek niet de indruk dat u de problemen kan oplossen of alle zorgen op u kan nemen. Laat duidelijk merken dat u wel wil luisteren en proberen om samen op zoek te gaan naar de gepaste hulp en ondersteuning voor die persoon.

Als het leven ...

... ondraaglijk lijkt

U bent naar het ziekenhuis gekomen of gebracht omdat u te veel pillen hebt ingenomen of omdat u zich op een andere manier schade hebt toegebracht. Misschien wilde u dood, misschien wilde u vooral dat er een einde kwam aan uw problemen.

Mensen kunnen overspeeld worden door wanhoop of het gevoel vast te zitten. Een poging tot zelfdoding kan dan de enige uitweg lijken. Misschien wilde men niet meer voelen, even niet meer denken of dat de pijn zou stoppen. Daarna moet men verder, maar hoe?

Vaak lukt het mensen om na een poging hun problemen en pijn op te lossen. Dat kost moeite om er zijn moeilijke periodes. Deze folder laat wat anderen heeft geholpen om hun wanhoop te overleven. Misschien deze folder, hij kan u helpen in moeilijke periodes.

Praten ...

helpt

Verdelen is een oplossing. Bespreek uw angst en zorgen op de volgende manier.

Wat de 'hulpkaart' in, u kan hierover overleggen met uw hulpverlener en familie en vrienden.

Prat met uw familie of vrienden
Prat met uw hulpverlener
Prat met uw hulpverlener
Of praat online met de hulpverleners

Zelfmoordlijn
bel gratis 106 of chat
www.zelfmoordlijn.be
Telefoonlijn
bel gratis 106 of chat
www.telefoonlijn.be

Vervolgsgesprek

data:

____/____/____
____/____/____
____/____/____

naam:

ad/44:

u sprak in het ziekenhuis met:

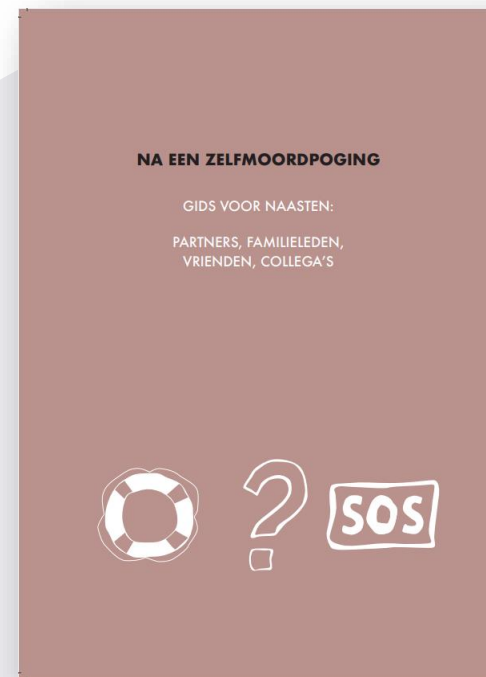
____/____/____

Folders

Gids

- Help! Mijn naaste ondernam een poging. Wat nu?
- En ik? Hoe kun je als naaste in deze moeilijke periode ook goed voor jezelf zorgen?
- S.O.S. Hoe kan ik er zijn voor mijn partner, collega, familielid, ...?

VLESP – Werkgroep Verder

1. Lotgenotencontact
2. Vorming
3. Sensibilisering

WERKGROEP
VERDER...

1. Lotgenotencontact

FACE TO FACE

- ❖ Gespreksgroepen
- ❖ Ontmoetingsdag
- ❖ mei wandeling

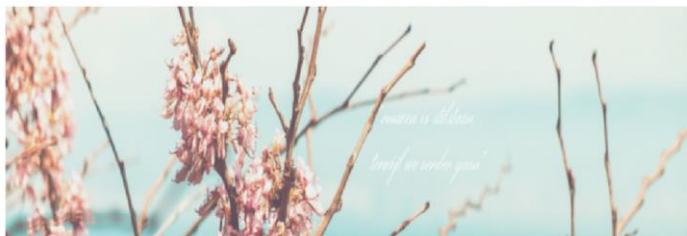
ONLINE

- ❖ Forum
- ❖ Online gespreksgroep
- ❖ Herinneringssite
- ❖ Webwinkel

Werkgroep Verder - gespreksgroepen

Volwassenen	Jongeren
<ul style="list-style-type: none"> • Vlaanderen: ≠ provincies • Open – gesloten • Gemengd • Variërende prijs • Onder professionele begeleiding • <u>Online</u>: iedere laatste woensdag v/d maand tussen 19-21u 	<ul style="list-style-type: none"> • Vlaams-Brabant: Halle & Haacht • Open • Gemengd • Variërende prijs • Onder professionele begeleiding

Werkgroep verder - ontmoetingsdag

ONTMOETINGS DAG VERDER NA ZELFDODING

Een warme, ondersteunende en leerrijke dag voor nabestaanden na zelfdoding.

Sinds 2002 organiseerde Werkgroep Verder elk jaar rond eind november de Dag van de Nabestaanden. Vanaf 2019 stappen we over naar een nieuwe formule: onze jaarlijkse ontmoetingsdag Verder na zelfdoding. Deze dag staat in het teken van nabestaanden na zelfdoding, hulpverleners en politie.

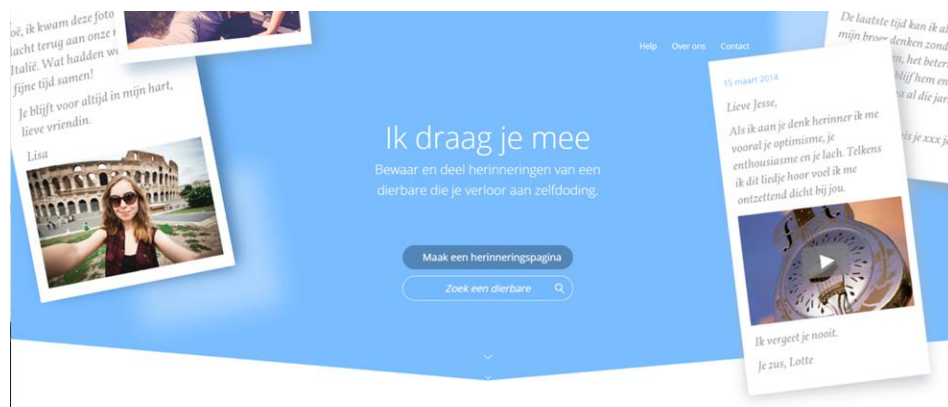
- Datum 2023 nog niet gekend (november)
  - VM: plenair gedeelte + getuigenissen
  - NM: lotgenotencontact/workshops
-
- mei wandeling

Werkgroep verder - forum

- Ontmoetingsplaats
- Ervaringen & vragen uitwisselen
- Anoniem

Werkgroep verder - herinneringssite

- Ikdraagjemee.be
- Interactief: foto's, muziek, video's, "wall", ...
- Herinneringspagina niet terug te vinden in zoekmachines

---

2. Vorming

WAAROVER?

- ❖ Rouwen na zelfdoding
- ❖ De werkgever als nabestaande / De hulpverlener als nabestaande
- ❖ Slechtnieuwsmelding en eerste opvang van nabestaanden na zelfdoding
- ❖ Therapeutische interventies bij rouw na zelfdoding

WIE?

- ❖ Nabestaanden en hun omgeving
- ❖ Organisaties en bedrijven
- ❖ Opleidingscentra
- ❖ ...

3. Sensibilisering

FOLDERS

- ❖ Infofolder Werkgroep Verder
- ❖ Bladwijzer HV
- ❖ Infofolder vormingen

BROCHURES

- ❖ Rouwen op de werkvloer
- ❖ Gids na zelfdoding

Werkgroep verder - materialen

Suïcidepreventie Vlaanderen – Wie?

VLESP

CPZ

CGG-SP

Centrum ter preventie van zelfdoding

Zelfmoordlijn 1813

Vormingen (open aanbod of op maat) voor:

- Crisishulpverleners (calltakers, crisisdiensten, nooddiensten)
- Hulp- en informatielijnen, chatdiensten
- Vrijwilligersorganisaties
- Organisaties die telefonisch of online in contact kunnen komen met suïcidale personen
- Bedrijven, KMO's en zelfstandigen
- Het brede publiek

Suïcidepreventie Vlaanderen – Wie?

VLESP

CPZ

CGG-SP

CGG-SP

1. Deskundigheidsbevordering

2. Coaching – uitbouw SP-beleid

3. Consult & advies

4. Ondersteuning & overleg

1. Deskundigheids- bevordering

Op maat

- Formules:
  - Standaardvorming
  - Intensieve vorming
  - Navorming
  - Train-de-trainer
- Inhoud:
  - Epidemiologie
  - Suïcidaal proces
  - Signaaldetectie
  - Gesprekstechnieken
  - Risicoformulering
  - Interventies
  - Specifieke doelgroepen
  - Naasten
  - Attitude & zelfzorg
  - ...

Open aanbod

- Meerdaags
- Basisvorming
- 2x/jaar
- Per doelgroep:
  - Jongeren
  - Volwassenen
  - Ouderen

Modules

- +/- 2 uur
- Wat met beroepsgeheim?
- Beleving van de HV/zelfzorg?
- Chronische suïcidaliteit

2. Coaching

Waarom?

- Ingrijpende gebeurtenis
- Anticiperen op crisis
- Paniek & verkeerde beslissingen vermijden
- Gestroomlijnde communicatie

Waar?

- Organisatie, bedrijf, school, ziekenhuis, gevangenis ...
- (Non-)profit
- Reductietarief non-profit

Traject?

- Kennismaking
- Oprichten werkgroep
- 3-6 bijeenkomsten
- Max. 1 jaar
- Vorming
- SP = coach
- Organisatie = eind-verantwoordelijke

3. Consult & advies

Waarover?

- Casussen
- Inhoudelijke vragen
- Verduidelijking bij de MDR
- ...

Wie?

- Hulpverleners
- Leerkrachten/CLB
- Politie
- ...
- Ambulant & residentieel

Waar nog?

- Aspha:
  - 9u-21u
  - Hulpverleners

ASPHA
024 24 3000
info@aspha.be

4. Ondersteuning & overleg

Zorg voor suïcidepogers

- Hulpverleners
- Vorming & consult
- Training (K)IPEO

Werkgroep Verder

- Lotgenotencontact
- Sensibiliseren & informeren
- Vorming

Overige actoren

- Overleg & samenwerking

CGG-SP: waar en wie?

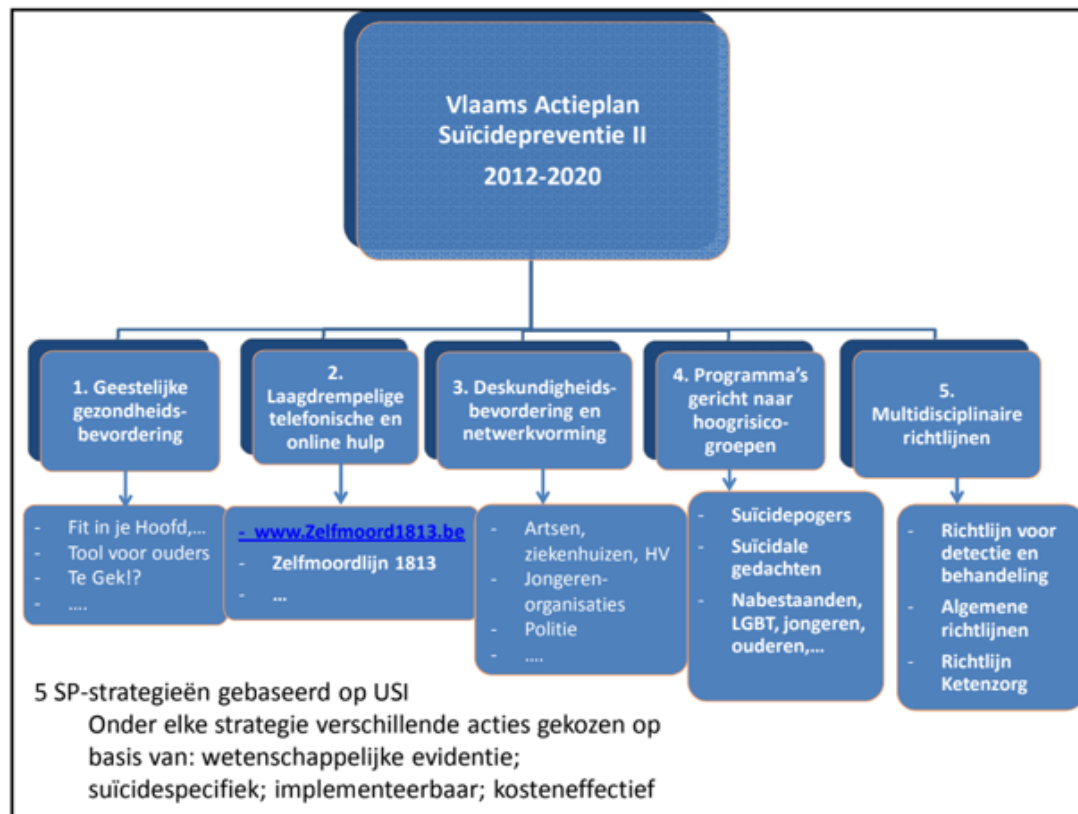
Vlaams-Brabant, ingebed in CGG PassAnt vzw

Regio Halle-Vilvoorde; vestiging Halle (02/361.21.28)

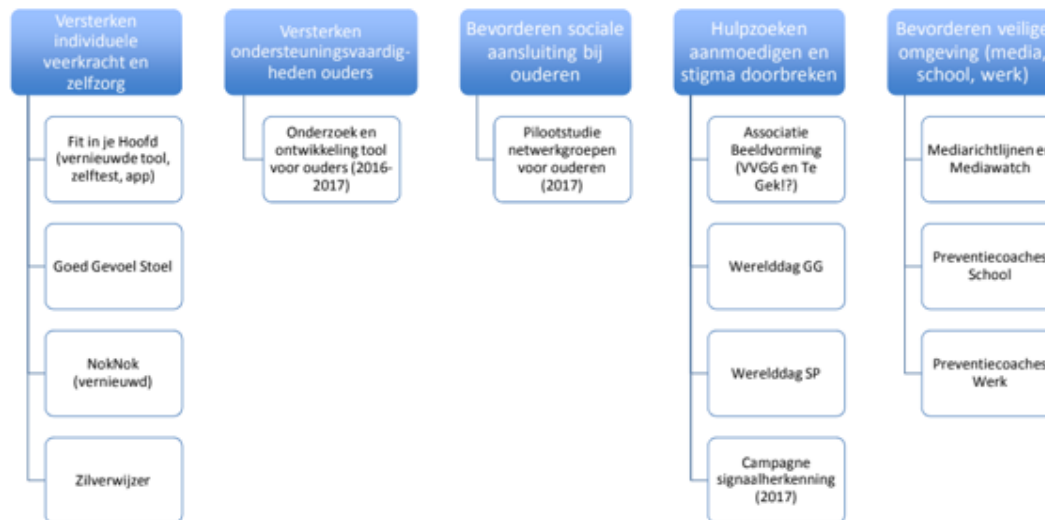
- Laura Jonville (coördinator): laura.jonville@passant.be
- Nathalie Fonseca Gonzalez: nathalie.fonsecagonzalez@passant.be
- Kim Devleeschouwer: kim.devleeschouwer@passant.be

Regio Groot Leuven en Haacht; vestiging Haacht (016/60.99.99)

- Sara Van Rossem: sara.vanrossem@passant.be
- Delphine Dumortier: delphine.dumortier@passant.be

Strategie 1 Geestelijke gezondheidsbevordering

www.geluksdriehoek.be

© VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN 2020

gezondleven.be

GELUKSDRIEHOEK **GEZOND
LEVEN**

Strategie 2

Laagdrempelige telefonische en online hulp

Mijn Safety Plan

<https://www.zelfmoord1813.be/safetyplan>

 Dit geeft aan dat ik aan zelfmoord denk	 Dit kan ik doen om rustiger te worden.
 Hier vind ik afleiding.	 Hier ben ik veilig.
 Hier vind ik professionele hulp. Algemeen noodnummer: 112 Antigifcentrum: 070 245 245	
 Hier kan ik terecht als ik het moeilijk heb.	

1813
zelfmoord

Safety Plan is een initiatief van Zelfmoord1813
www.zelfmoord1813.be/safetyplan

Kan je Backup af?
Backup is een mobiele applicatie die helpend wil bieden bij zelfmoordgedachten.

Download op de App Store of Google Play

Jouw Safety Plan in zes stappen

- 1 Signalen herkennen
- 2 Rustiger worden
- 3 Afleiding vinden
- 4 Praten met iemand
- 5 Professionele hulp inroepen
- 6 Omgeving veilig maken

Download
jouw Safety Plan

BackUp

BackUp is de mobiele applicatie van Zelfmoord1813 die houvast wil bieden bij zelfdodingsgedachten. Het biedt tools die je kunnen helpen een crisis te overbruggen of een volgende crisis te voorkomen. Ook als je er wilt zijn voor iemand anders kun je met BackUp aan de slag.

Versamel belangrijke contactpersonen onder mijn BackUp: een vriend, familielid, hulpverlener.

Jouw Safety Plan helpt je om in 6 stappen een crisis te overbruggen. Vul hem in op momenten dat het beter gaat, zodat je in een crisis weet wat te doen.

Maak BackUp kaarten van activiteiten die je kunt ondernemen om zelf rustiger te worden op moeilijke momenten.

Help iemand anders er terug bovenop door iemands BackUp te zijn.

Vul je BackUp Box met foto's, muziek, quotes en afspraken in de toekomst om naar uit te kijken.

Gratis en 100% vertrouwelijk. Gegevens worden enkel lokaal op het apparaat opgeslagen.

Deze app is geen vervanging van professionele hulpverlening. Indien je een zelfdoding denkt, roep dan 1813 aan om contact op te nemen met een professionele hulpverlener.

Download nu gratis op iOS en Android
www.zelfmoord1813.be/BackUp

1813
zelfmoord

Vlaanderen
in zorg

VLESP

Vlaams
Expertisecentrum
Zelfdodingen

BackUp werd ontwikkeld door het Vlaams expertisecentrum zelfdodingen (VLESP). De elementen in de app zijn wetenschappelijk onderbouwd. De app werd getoetst door zowel een experten- als gebruikersgroep en door beide groepen positief ontvangen.

<https://www.zelfmoord1813.be/zelfhulp/backup-en-track-again>

jouw "On Track Again" toolkit

hulpmiddelen voor jonge suïcidepogers

Brochure
opent op naar het voor
zelfmoordpogers

Website
www.ontrackagain.be

App
installeer via de
Apple App Store of
Google Play Store

zelfmoord1813.be
voor info en hulp

1813
zelfmoord

www.ontrackagain.be

ON TRACK AGAIN

Ik voel me goed!

Het wordt moeilijker ...

Hoe gaat
het nu met
jou?

Ik denk aan zelfmoord

Ik heb dringend hulp
nodig!

ON TRACK AGAIN

verder leven na een poging

Chill

Talk

Lifesavers

Crisis

Back to school

Help

Was je alles mee? Zag je geen uitweg meer?
Dacht je aan zelfmoord als een oplossing voor jouw probleem?
Je bent niet alleen, andere jongeren hebben dit ook meegemaakt.

Deze website laat jou zien dat je een heleboel dingen kan doen om terug op weg te geraken. Aan de hand van video's, korte geschreven getuigenissen en praktische tools en tips laten we zien wat je kan doen om jezelf te helpen. **Na een zelfmoordpoging 'on track again'?**
Ja, het kan!

DRINGEND NOOD AAN EEN GESPREK? **1813** *zelfmoord*
of surf naar zelfmoord1813.be

Download de **On Track Again** app

 Download on the App Store

 ANDROID-APP OP Google play

[Bekijk het filmpje op YouTube](#)

RODELS
PETERLIJEN
ZIEKENHUIS
ROUTINE
RUST
ANTIDEPRESSIVA
LEERKRACHTEN
HULPVERLENER
KLASSENOTEN
SPOED
OUDERS
PSYCHOLOG
HUISARTS
PSYCHIATER
LIEFDESVERDRIET
ONTSPANNING
VRIENDEN
THUIS
NAAR
SCHOOL
GEZOND
ETEN
PRATEN

TERUG

© 2019 DAGGvzw met steun van disclaimer Visit powerstudio.be

Think Life.

Een online
zelfhulp cursus
'omgaan met
zelfmoordgedachten'

Denk je aan zelfmoord?

Volg Think Life
en leer omgaan met je
zelfmoordgedachten

Zelfmoord1813.be/ThinkLife

VLESP | Vlaams
Expertisecentrum
Suicidepreventie

1813
zelfmoord

Think Life.

Een online
zelfhulp cursus
'omgaan met
zelfmoordgedachten'

Een initiatief van zelfmoord1813.be

LOG IN

REGISTREER

Dringend hulp nodig?

De online zelfhulp cursus Think Life is een tool die wetenschappelijk onderzocht werd door het Vlaams Expertisecentrum Suicidepreventie (VLESP). Think Life heeft als doel mensen beter te leren omgaan met zelfmoordgedachten. De cursus werd oorspronkelijk ontwikkeld aan de Vrije Universiteit Amsterdam en is vanuit VLESP aangepast voor gebruik in Vlaanderen.

Uit de studie van VLESP blijkt dat mensen die de online cursus hebben gevolgd **minder vaak aan zelfmoord denken**. Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat Think Life een positieve invloed heeft op **depressieve klachten, hopeloosheid, piekeren**.

- Zelfhulp
- Anoniem
- Gratis
- 6 stappen
- Voorbeelden
- Veelgestelde vragen

Silver

Samengevat

- 12-16 jarigen
- Na spelen van Silver
  - Emoties beter herkennen, benoemen en begrijpen
  - Daling in aanwezigheid niet-helpende gedachten
  - Beter begrip van verband tussen gedachten, gevoelens en gedrag
  - Beter begrip van hoe anderen denken en zich voelen
- Serious game als toegangspoort tot beter begrip van mentaal welzijn

- Achtergrond -

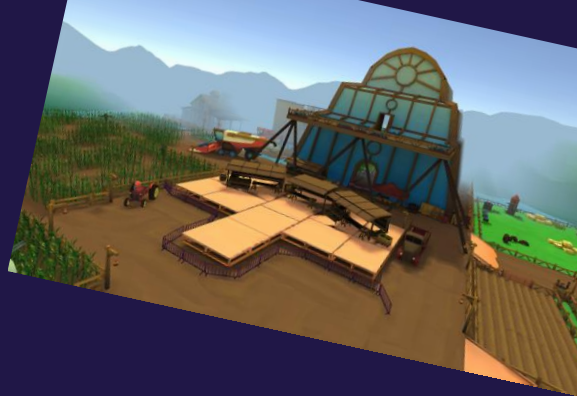
- Suïcide: belangrijkste doodsoorzaak bij 15-19 jarigen
- Suïcidepogingen komen frequent voor, vooral bij meisjes
- Suïcidale gedachten veelvoorkomend

Belang van vroege, brede preventie. Silver: toegangspoort tot beter begrip van mentaal welzijn.

- Hoe speel je de game?-

- Download de game
- Kies één van de vier personages en volg deze doorheen de dag op het Silver festival
- Manipuleer de gedachten, gevoelens en het gedrag van de personages: jouw keuzes bepalen hoe de dag van Adam, Nora, Ben en Lotte er uitziet
- De game wordt gespeeld op smartphone of tablet

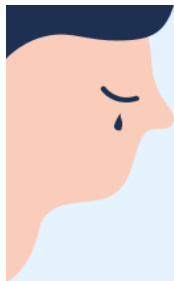

Silver

Let's play

- Gratis beschikbaar in App stores
- Scholen
  - Educatief pakket
  - Vormingsmomenten najaar 2021
- Ook binnen hulpverlening als extra ondersteuning in begeleiding
- Alles te vinden op www.silvergame.be

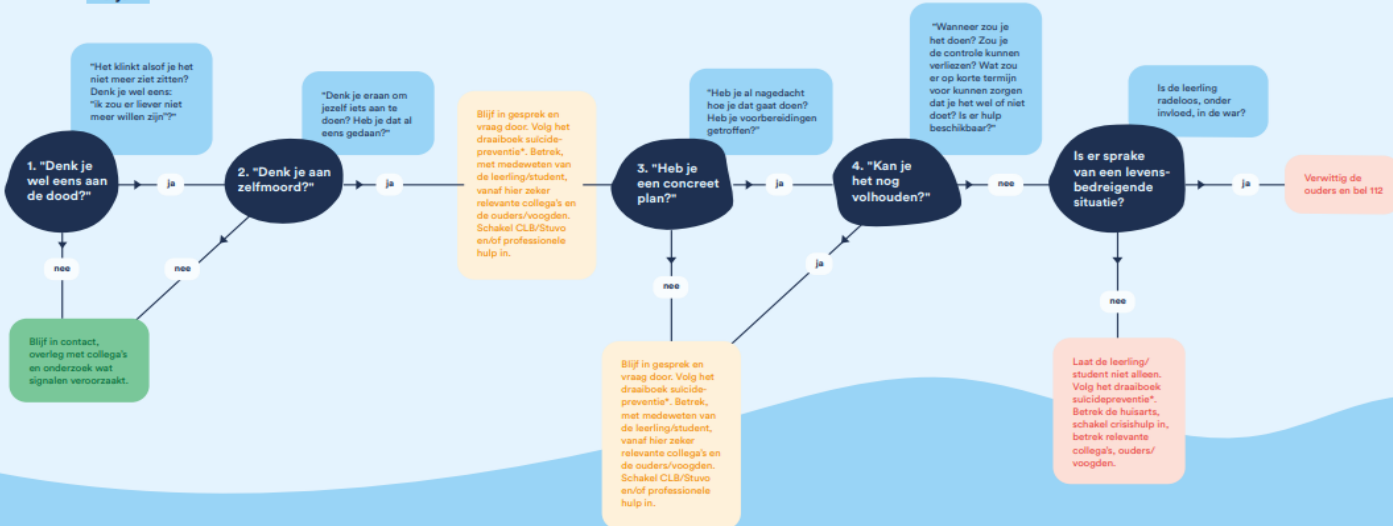
Stappenplan zelfmoordpreventie bij leerlingen/studenten

Toeleiding naar zorg

Merk je signalen op?

- ! Veranderingen in gedrag
- ! Isoleert zichzelf
- ! Verandering in emotie
- ! Zegt dat hij/zij zich slecht voelt

Zo ja ↓

Herken de signalen (zie zelfmoord 1813 en campagne 4 voor 12)

* Voor advies en vorming rond zelfschaden en informatie over het opstellen van een draaiboek kan je terecht bij de Zuchtbegeleidingsdienst van de Campus voor Geestelijke Gezondheidszorg

5 basisfundamenten in goede zorg voor (suïcidale) leerlingen/studenten

1. Herken de signalen

Er zijn verschillende signalen die erop kunnen wijzen dat iemand aan zelfmoord denkt. Dit kunnen bepaalde uitspraken zijn, maar ook non-verbale signalen.

Gebruik het stappenplan bij één of meer van volgende signalen:

- 1 Spijbelen, verminderde prestaties, aandachtproblemen, zichzelf verwarsen, alcohol en/of druggebruik, eetproblemen, opvlieghouding...
- 2 Huilbuien, kwaadheid, angst, irritatie, minder luf, stemmingschommelingen...
- 3 Terugtrekken, afzonderen, minder hobby's...
- 4 Uitspraken die wijzen op hopeloosheid, zoals "Het heeft allemaal geen zin meer", "Ik ben op", "Ik ben het beu"...

Voorbeelden van signalen zijn te vinden op [Zelfmoord1813](#) en [campagne 4 voor 10](#)

Maak contact met de leerling/student om te zien of er sprake is van suïcidaleit.

2. Maak contact

Ga in gesprek, benoem de signalen, uit je bezorgdheid en luister naar wat de leerling/student brengt. Is er sprake van suïcidaleit, breng de urgentie ervan in 4 vragen in kaart (zie flowchart)

"Ik merk de laatste tijd ... en ben bezorgd. Ik wil er graag met jou over praten. Kun je me vertellen wat er aan de hand is?"

Erkenning geven:

- 1 "Het moet lastig voor je zijn"
- 2 "Het lijkt zwaar om zulke gedachten te hebben"
- 3 "Ik weet niet goed wat zeggen maar ik ben blij dat je dit aan mij vertelt"

Wat als het contact moeilijk gaat:

- 1 "Misschien wil je er met mij niet over spreken, maar wel met iemand anders?"
- 2 "Ik merk dat praten moeilijk is voor jou nu, wat zou het makkelijker kunnen maken?" (bijv. tekenen, schrijven, ...)
- 3 "Praten lijkt nu moeilijk. Weet dat je bij mij terecht kan en ik zal je sowieso af en toe vragen hoe het gaat."

Vermijd:

- 1 Snel oplossingen aan te reiken
- 2 Schuldgevoelens aan te praten
- 3 Veroordelen
- 4 Eénzijdige beslissingen te nemen
- 5 Minimaliseren

3. Installeer veiligheid

Geef aan dat de leerling/student kan bellen en/of online contact opnemen met de Zelfmoordlijn, Awel, JAC en CLB Chat.

1 Zorg ervoor dat iemand (bijv. leerlingenbegeleiding, CLB of Stuvo) een **safety plan** opmaakt, **SAMEN met de leerling/student**.

- 1 "Waarom merk je dat het minder goed gaat?"
- 2 "Wat kan je dan alleen doen om je beter te voelen?"
- 3 "Wat kan je samen met iemand anders doen?"
- 4 "Hoe zorg je dat je veilig bent en blijft in tijden van crisis? Wie kan jou hierin helpen?"
- 5 "Met wie kan je praten over hoe je je voelt?"
- 6 "Bij welke professional kan je terecht?"

Maak de antwoorden zo concreet mogelijk en zorg dat de leerling/student ze altijd bij zich heeft (op papier, gsm, met online tools)

1 Nuttige online tools (Safety Plan, BackUp, On Track Again, Think Life)

Bespreek het risico van de beschikbaarheid van een middel, indien aanwezig.

Bij crisis: laat de leerling/student niet alleen, betrek een collega en laat hem verdere hulp inschakelen.

4. Betrek naasten

Beloof nooit geheimhouding aan de leerling/student, maar wees zorgvuldig met welke info je deelt met naasten.

Bespreek met relevante collega's wie de ouders contacteert en met hen in gesprek gaat. Bespreek dit ook met de jongere. Betrek indien nodig de professionele hulpverleners.

- 1 Wat kan je bieden als school?
- 2 Zijn er andere naasten die betrokken moeten worden?
- 3 Kunnen ouders/naasten mee voor veiligheid zorgen? Hoe?
- 4 Welke vragen/bezorgdheden hebben zij?
- 5 Is doorverwijzing voor de ouders/naasten nodig?

1 Meer info voor ouders [Zelfmoord1813](#). Meer info voor naasten [Zelfmoord1813](#).

Sta stil bij de mogelijke impact op medeleerlingen/medestudenten en personeel.

1 Meer info als je bezorgd bent om iemand [Zelfmoord1813](#).

5. Bied continuïteit in de zorg

Blijf rolvast, je signaleert en verwijst door, je heeft het probleem niet op te lossen. Motiveer de jongere om professionele hulp te zoeken.

Bied toekomstperspectief:

- 1 "Wanneer zien/horen we elkaar terug?"
- 2 "Wie kan je wanneer contacteren als je meer aan zelfmoord gaat denken?"

Laat niet los

- 1 Vraag geregeld hoe het gaat
- 2 Verzeker je ervan dat de leerling/student professionele hulp blijft krijgen
- 3 Vraag geregeld of school iets kan betekenen

Verwijs door

- 1 "Deze gedachten zijn zwaar om alleen te dragen, wie zouden we nu kunnen bellen?"
- 2 "Hoe brengen we je ouders op de hoogte? Zullen we ze nu samen bellen of ga je het ze zelf vertellen?"
- 3 "Welke hulp heb je nodig? Welke professional kunnen we inschakelen? Wie kan je daar bij helpen?"

Dit stappenplan is in overeenstemming met de 'Multidisciplinaire richtlijn voor de detectie en behandeling van suïcidaal gedrag' ([www.zelfmoord1813.be/ga-met-ga](#)) en is geïnspireerd op de signaleringskaart zelfmoordpreventie voor het onderwijs van [www.113.nl](#). Scholen kunnen op verschillende manieren bijdragen aan suicidepreventie, check onze tips en tools op [zelfmoord1813.be/school](#).

Strategie 3 Deskundigheidsbevordering en netwerkvorming

Strategie 4 Strategieën voor specifieke risicogroepen

Suïcidale
personen

- Onderzoek naar nieuwe behandelingsvormen (afgerond 2018)
- Online zelfhulpmodule Think Life
- Zorg voor Pogers
  - Vorming en ondersteuning ziekenhuizen
  - IPEO en KIPEO
  - Draaiboek Zorgpad Volwassenen en Jongeren
- Patiëntenfolder; website On Track Again, App On Track Again

Kwetsbare personen

- Personen met psychische stoornis: VDIP
- Nabestaanden: Werkgroep Verder
- Holebi's en transgenders: uitwisselingsdag cavarria/SP; vorming vrijwilligers; onderzoek prevalentie en risicofactoren; start ontwikkeling acties
- Ouderen/jongeren: Zilverwijzer; netwerkgroepen ouderen; onderzoek Awel, NokNok; Serious game
- Gedetineerden: openstellen Zelfmoordlijn 1813; deskundigheidsbevordering CCG-SP
- Kansarmen: Goed Gevoel Stoel; deskundigheidsbevordering CGG-SP
- Artsen: Onderzoeksproject Domus Medica

Strategie 5

De ontwikkeling en implementatie van aanbevelingen en hulpmiddelen voor de preventie van zelfdoding

Algemene aanbevelingen voor de preventie van suïcide

- Algemene richtlijnen
- Richtlijnen school
- Richtlijnen werk

Multidisciplinaire richtlijn detectie en behandeling suïcidaal gedrag

- E-learning tool SP-reflex

Aanbevelingen voor ketenzorg voor suïcidale personen

- Ontwikkeling 2017

DETECTIE EN BEHANDELING VAN SUÏCIDAAL GEDRAG

Multidisciplinaire richtlijn
voor hulpverleners in de gezondheidszorg

politeia

SUÏCIDEPREVENTIE BIJ OUDEREN

PRAKTIJKADVIEZEN
VOOR ZORG- EN HULPVERLENERS

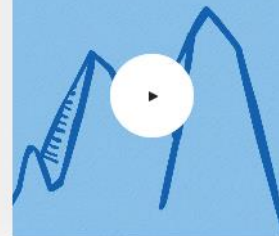
Module 1 - Detectie

*Hoe detecteer en bespreek je
suïcidaliteit?*

Module 2 - Interventies

Welke interventies zijn aanbevolen?

Module 3 - Na een poging

Wat doe je na een suïcidepoging?

Module 4 - Na een suïcide

Wat doe je na een suïcide?

Module 5 - Suïcidepreventie bij ouderen

E-learning tool

www.zelfmoord1813.be/sp-reflex

Evaluatie VAS II

<https://www.vlesp.be/assets/pdf/nl-122505.pdf>

5.1 Gezondheidsdoelstelling

Wat betreft de gezondheidsdoelstelling “*het verminderen van het aantal suïcides met 20% in 2020 t.o.v. het referentiejaar 2000*” kan er op basis van **de suïdecijfers van 2018** besloten worden dat de gezondheidsdoelstelling **is gehaald**. In totaal, voor beide geslachten en over alle leeftijden heen, daalden de suïdecijfers met **26%**. Hierbij is de daling vrij gelijkend voor beide geslachten met een daling van 31% bij vrouwen en 26% bij mannen. Wanneer naar de verschillende leeftijdsgroepen wordt gekeken, kunnen enkele verschillen worden geobserveerd. Voor bijna alle leeftijdsgroepen werd de gezondheidsdoelstelling gehaald. Bij sommige leeftijdsgroepen betreft het zelfs een sterke daling waaronder vrouwen tussen 30-44 jaar (daling van 46%), jonge mannen tussen 16-29 jaar (daling 41%) en ook bij de ouderen zien we dalingen van 30% (vrouwen 75+) en 37% (mannen 75+). De dalingen bij de leeftijdsgroep 45-49 jaar (respectievelijk 18% bij vrouwen en 11% bij mannen) en jonge vrouwen tussen 16-19 jaar (16%) zijn niet voldoende om de gezondheidsdoelstelling van 20% te bereiken. Ook de daling 60-74 jarige mannen (19%) is net niet gehaald. De ongunstige evolutie in de leeftijdsgroep 45-59 jaar heeft geleid tot de Insight-studie (hoofdstuk 4.4.6) waarbij op zoek is gegaan naar specifieke risicofactoren voor deze leeftijdsgroep.

Globaal kan het behalen van de gezondheidsdoelstelling en de evolutie van 26% minder suïcides als positief beschouwd worden. Dit toont aan dat preventie werkt. **Een belangrijke aanvulling**

VAS III in ontwikkeling

- MDR Kinderen en Jongeren
- Behandelrichtlijnen chronische suïcidaliteit
- Evaluatie MDR
- Suïcidepreventie & ASS
- Apothekers

Vergeet jezelf
niet!

Bedankt voor jullie aandacht!

Indien je vragen hebt of interesse in onze aanbod, kan je contact opnemen met:

Laura Jonville (coördinator): laura.jonville@passant.be

Roept deze vorming persoonlijke vragen bij je op? Neem contact op met:

- CGG-SP (laura.jonville@passant.be)
- Je huisarts of het nummer 1813

CGG PassAnt Halle| Beertsestraat 21, 1500 Halle | 02 361 21 28